

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทยนั้น บรรดาผู้บริหารทั้งหลายได้ตระหนักดีว่า ในการพัฒนาประเทศ ที่เน้น เฉพาะ การพัฒนาโครงสร้างทาง เศรษฐกิจ และพัฒนาทางด้านวัตถุ เป็นหลัก โดยมีได้ให้ความ สนใจในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคมมากมาย ดังที่ได้ยอมรับข้อเท็จจริง ดังกล่าวไว้ไว้ในบทนำของแผนพัฒนา เศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ว่า

“ผลสืบ เนื่องมาจาก การขยายตัวอย่างรวดเร็วทางด้าน เศรษฐกิจและด้านวัตถุ ใน ระยะ เวลาที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคมซึ่งไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพ แวดล้อมทาง เศรษฐกิจ จึงทำให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรม ค่านิยม สุขภาพจิต ปัญหายาเสพติด ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน” (แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน มากขึ้น โดยได้กล่าวไว้ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งถือว่าเป็นแผนแม่บทในการ พัฒนาประเทศโดยกำหนดเป้าหมาย ลักษณะของประชากรที่มีคุณภาพไว้ในแผนพัฒนาฯ ดังคนว่า ลักษณะประชากรที่มีคุณภาพจะต้องประกอบด้วย

ประการที่ 1 ได้แก่ คุณภาพในฐานะปัจเจกบุคคล กล่าวคือจะต้อง เป็นบุคคลที่มีสุขภาพ สมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ อีกทั้ง เป็นคนที่มีคุณธรรมสูง มีความ ขยัน ประหยัด มีเหตุผล มีวินัย รู้จักพึ่งตนเอง มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์

ประการที่ 2 ได้แก่ คุณภาพในฐานะสมาชิกของสังคม กล่าวคือการมี เสรีภาพและ การรู้จักใช้เสรีภาพ และประโยชน์ของผู้อื่น การรู้จักร่วมมือซึ่งกันและกันในการกระทำการ ที่ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีจิตใจรับผิดชอบต่อสังคม มีศีลธรรม และมีระ เบียบวินัยอันดี (แผนพัฒนาสังคม 2525-2529 : 1)

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการทำงานใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่ต้องคำนึงถึง เป็นอันดับแรกก็คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และวิธีที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เป็นวิธีการพัฒนาคนอย่างดีก็คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชน โดยเฉพาะที่อยู่ในวัยอันเป็นกำลังงานของชาติซึ่งอยู่นอกระบบโรงเรียน

แนวความคิดทางการศึกษานอกโรงเรียน มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้ (อุ้นดา นพคุณ 2523 : 66)

1. การที่บุคคลใดจะสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ บุคคลนั้นควรจะได้รับการศึกษาเพื่อให้สามารถเป็นคนที่รู้จักคิด เป็น ใช้ความคิดในการที่จะให้เกิดความกลมกลืนผสมผสานระหว่างตนเอง และสภาพแวดล้อม
2. การเรียนรู้ของบุคคลนั้น ไม่ใช่ว่าจะอยู่แต่ เฉพาะในสถานการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่อาจเกิดขึ้นได้นอกระบบโรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ
3. การศึกษา เพื่อให้บุคคลมีคุณภาพที่แท้จริงนั้น ไม่ใช่เพื่อให้บุคคลมีแต่ความรู้ การศึกษาที่แท้จริง จะต้องให้บุคคลสามารถมีความรู้ เพื่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการสร้างสรรค์สังคม
4. การศึกษานั้นไม่ควรจะเป็นเรื่องความจำ หรือการสะสมความรู้กับนักเรียน จะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการสร้างบรรยากาศแห่งความอิสระภาพในการแลกเปลี่ยนความคิด เห็นและการวิเคราะห์ใคร่ครวญ
5. การศึกษานั้นจะต้อง ช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเอง รู้จักที่จะกำหนดชีวิตของตนเอง เพื่อให้ได้ชีวิตที่มีคุณภาพ และเพื่อให้บุคคลเห็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

การศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงได้รับการสนใจ และเป็นที่คาดหวังอย่างสูงว่าจะ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศ งานการศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทหนึ่ง ที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่มานานแล้ว และได้ดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่มาตั้งแต่ พ.ศ. 2483 โดยให้มีการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับหนึ่งและระดับสอง เพื่อลดผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือให้น้อยลง และต่อมาได้เพิ่ม

ระดับสาม ระดับสี่ และระดับห้า เป็นการศึกษาชั้นสืบเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่รู้หนังสือ ในวัยเด็กได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ตลอดจนให้ผู้รู้หนังสืออยู่แล้ว ได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม (รายงานประชากรกับการศึกษานอกโรงเรียน 2515-2516 : 44)

แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ การจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ จากทุก ๆ ฝ่ายเท่าที่ควร โดยเฉพาะในเรื่อง การกำหนดหลักสูตร เทคนิคต่าง ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงตัวแปร ด้านลักษณะของผู้เรียนผู้ใหญ่ลักษณะ เป้าหมายทางการศึกษา ลักษณะเนื้อหาและ ลักษณะตัวแปรในด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ มโนภาพแห่งตน ฯลฯ (อุ้นดา นพคุณ 2527 : คำนำ)

นอกจากนี้ นักการศึกษาผู้ใหญ่เป็นจำนวนมาก ได้แสดงทัศนคติต่อระบบการศึกษามัน เรา ไว้ว่า เกิดความผิดพลาดหลายประการ อันเกิดจากการให้ความสำคัญต่อผู้เรียนในฐานะที่เป็นมนุษย์ และบัง เจนบุคคลน้อยเกินไป โดยละเลยที่จะพิจารณาด้านจิตใจของผู้เรียนให้มีความ เข้าใจชีวิต และความกล้าหาญทางคุณธรรมควบคู่ไปด้วย (เกียรติวรรณ อมาตยกุล 2526)

บุญเลิศ มาแสง และคณะ ได้ทำการวิจัยประสิทธิภาพของการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร เนื่องจากครูมีความ เข้าใจความรับผิดชอบ ตลอดจนทัศนคติของครู เกี่ยวกับกระบวนการ เรียนการสอนไม่สอดคล้อง กับหลักการศึกษานอกระบบโรงเรียน และครูผู้สอนไม่ได้รับการยอมรับจากนักศึกษา เนื่องจาก ความสามารถส่วนตัวและความประพฤติก (บุญเลิศ มาแสงและคณะ 2525 : 174)

วิบูลลักษณ์ ทองเชื้อ ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและลักษณะการเรียนการสอนการศึกษา ผู้ใหญ่พบว่าส่วนมากครูมักจะอภิปรายโดยทั่วไปมากกว่าจะทำการตอบคำถามของนักศึกษา

จากทัศนคติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กระบวนการ เรียนการสอนผู้ใหญ่ยังไม่เอื้ออำนวย ต่อการให้การศึกษา ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนตามแนวมนุษยนิยม ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะว่าการ เรียนการสอนแบบเก่า ๆ คือ ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครู เป็นผู้ให้และผู้เรียนมีหน้าที่รับอย่างเดียว ผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็น หรือซักถามนอก เหนือจากครูกำหนดให้ไม่ได้ จึงทำให้ผู้สอน เกิดความ

เคยชินกับระบบการสอนดังกล่าวนี้ จนไม่เข้าใจการสอนตามหลักการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังที่ อุนดา นพคุณ ได้กล่าวไว้ว่า "จากผลงานวิจัยจำนวนมาก พบว่าครูที่สอนการศึกษายุ่งใหญ่ สายสามัญ และ เบ็ดเสร็จ ใช้วิธีการเรียนการสอน และปฏิบัติต่อนักศึกษายุ่งใหญ่ เสมือนว่าเป็น เด็กนักเรียนภาคปกติ ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาในชั้นเรียน มักจะสอนตามเนื้อหา ของบทเรียน" (อุนดา นพคุณ 2527 : 87) ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาการศึกษา สारตถะนิยมที่มีจุดหมายหลักสูตร คำนิยม และทัศนคติที่พึงประสงค์ คือ การถ่ายทอดสิ่งที่เป็น "สารตถะ" ให้แก่ เด็ก และครู มีบทบาทสำคัญที่สุดในระบบการเรียนการสอน (วิทย์ วิศทเวทย์ 2527 : 103-104)

สภาพการณ์ส่วนใหญ่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยขณะนี้ยังคงมีความคล้ายคลึงกับทศวรรษที่ผ่านมา ดังที่ กานดา ณ ถลาง (กานดา ณ ถลาง 2515 : 164-166) กล่าวไว้ใน พ.ศ. 2515 ว่า ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างหนึ่งคือ นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาอังกฤษ เพราะอาจมองไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องเรียน และเห็นว่ากิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ จำเจ น่าเบื่อ แห้งแล้ง บังคับ และจริงจังเกินไป ต่อมาใน พ.ศ. 2521 พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (พวงเพ็ญ อินทรประวัติ 2521 : 76) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทำนองเดียวกันว่า นักเรียนนั้นเห็นวิชาอังกฤษเป็นขำขมไม่รู้จะเรียนไปทำไม นักเรียนไม่กล้าซักถามปัญหาไม่ว่าจะเรียนวิชาใด ๆ ในชั่วโมงภาษาอังกฤษของโรงเรียน นักเรียนจะนั่งฟังครูเฉย ๆ ไปจนจบชั่วโมง พอครูถามว่านักเรียนสงสัยอะไรบ้าง มักจะไม่ปรากฏว่ามีนักเรียนลุกขึ้นถาม นักเรียนไม่กล้าถามเพราะกลัวเพื่อนจะหัวเราะเอาบ้าง กลัวว่าตัวเองจะมีคำถามที่ไม่เหมาะสมบ้าง กลัวว่าถามไปแล้วจะไม่ถูกใจครูบ้าง และกลัวว่าตัวเองจะใช้ภาษาได้อย่างไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะครูไม่เคยฝึกให้นักเรียนที่ติดตามที่คอยอยู่อย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่ในการสอนมักจะทำให้นักเรียนฟังครู ซึ่งนักเรียนอาจจะฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง นั่งหันไปเพื่อให้หมดชั่วโมงหนึ่ง

การเรียนการสอนดังกล่าวมานั้นไม่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของเขาได้อย่างเต็มที่ เพราะความกลัวว่าจะทำผิด กลัวการขาดการยอมรับ เป็นสิ่งขัดขวางการเรียนรู้อของนักเรียน ดังที่ จอห์น โฮลท์ (Holt. 1964 : 141) ได้บรรยายสภาพในห้องเรียนและ

ผลร้ายของความกลัวว่าในบรรยากาศแห่งความกลัวจะมีนักเรียนอยู่สองจำพวกคือ กลุ่มหนึ่งจะ
 แสร้งทำ เป็นสนใจในบทเรียนพยายามให้ครูคิดว่าพวกเขา รู้เรื่อง อีกพวกหนึ่งจะไม่สนใจบทเรียน
 เช่น จะซุกคูด นิ่งใจลอย ส่งข้อความสั้น ๆ ในกระดาษค่อ ๆ กันไป นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้
 มีจุดมุ่งหมายอย่าง เดียวกันคือ เพื่อให้ชั่วโมงนั้นผ่านไปอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ส่วนลึกแล้ว
 ทุกคนมีความกลัว ความกระวนกระวายใจ และความ เครียดอยู่เสมอ นักเรียนจะแสร้งทำ เป็น
 ใจไม่รู้เรื่อง เพื่อเขาจะได้หลีกเลี่ยงการตอบคำถามและความกดดันต่าง ๆ ดังนั้น เขาจึงอุคาลัย
 กันว่า เป็นนักเรียนระดับต่ำและไ้กว่าความสามารถที่แท้จริง หลังจากนั้นสักระยะหนึ่ง เขาก็จะ
 ดิคอยู่ในระดับนั้น ดังนั้นจะเห็นว่าห้อง เรียนชนิดนี้ไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้พลังงานในการ
 เรียนรู้เท่าที่ควร กลับต้อง ใช้พลังงานในการพึ่งคำสั่ง และการทำท่าสนใจบทเรียน

บรรยากาศอีกอย่างหนึ่งที่ขัดขวางการ เรียนรู้ของนักเรียนคือ การแข่งขัน เฮอร์
 (Henry. 1969 : 83 - 84) ได้กล่าวถึงข้อ เสียของการแข่งขันว่า ถ้านักเรียนคนหนึ่งตอบ
 คำถามไม่ได้ในขณะที่คนอื่นยกมือหรือตอบได้ นักเรียนผู้นั้นจะรู้สึกว่าคุณ เองล้มเหลวถูกคนอื่นหัวเราะ
 เยาะ ความล้ม เหลวของคนหนึ่ง เป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จของคนอื่น ความทุกข์ของคนหนึ่ง เป็น
 แหล่งของความพอใจของอีกคนหนึ่ง ย่อมทำให้ผู้ที่รู้สึกว่าคุณ เองล้มเหลวเกิดความกลัวและรู้สึกว่านักเรียน
 ที่ยกมือคนอื่น ๆ มีภาษีเหนือกว่าตน ความคิดของเขาจะติดตัน ดังนั้นเขาจะไม่สามารถแก้ไขตัว
 เขาเองได้

จากที่กล่าวมานี้จะ เห็นได้ว่าสภาพของห้อง เรียนดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่เหนียวรั้งศักยภาพ
 ของมนุษย์มากกว่าที่จะส่งเสริม ซึ่งตรงกับรายงานการสัง เเกตของ เลียวนาร์ด (Leonrd.
 1968 : 110 - 111) ที่เขียนไว้ว่า ถ้าเราสัง เเกตนักเรียนอนุบาลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 3 แล้ว เหมือนกับเรากำลังสัง เเกตมนุษย์สอง เผ่าพันธุ์ เพราะนักเรียนอนุบาลนั้นมีความ เป็น
 ธรรมชาติ คล่องตัว แสดงออกต่อเรื่องราวด้วยอารมณ์ เช่น กลัว ขำ มีสีหน้าเป็นประกาย
 แต่สิ่งเหล่านี้ไม่มีในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 พวกเขาจะ เงียบขรึม เหมือนกับกำลังระมัดระวังและ
 ควบคุมตัวเองอย่าง เจ็บปวด นักเรียนที่ต้องคอยควบคุมตัวเองตลอดนั้น เขาจะไม่เรียนรู้ได้มากเท่า
 ที่ควร เพราะแทนที่นักเรียนจะใช้พลังงานส่วนใหญ่ในการ เรียนรู้ พวกเขาต้องนั่งคอยควบคุมตัวเอง
 เพราะกลัวระ เบียบวินัย สภาพโรง เรียนและห้อง เรียนที่เต็มไปด้วยคำสั่งระ เบียบวินัยจากครู จน

นักเรียนมีความกลัวและเกิดความเบื่อหน่ายนั้นไม่เหมาะสมกับเด็กซึ่งกำลังจะเรียนรู้เลย มีนักวิจัยหลายท่าน เช่น เฮนรี (Henry. 1969 : 13) กล่าวถึงห้องเรียนชนิดนี้ไว้ว่า ห้องเรียน เช่นนี้ไม่เหมาะสมจะเป็นที่ศึกษาของมนุษย์ เพราะสภาพ เช่นนี้จะทำลายความสามารถทางธรรมชาติที่จะเรียนและความเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ส่วนเลียวนาร์ด (Leonard. 1968 : 110) วิจารณ์ว่า โรงเรียน เช่นนี้มีหน้าแง่คือ คอยทำลายจิตใจมนุษย์ และโคโซล (Kozol. 1967 : 50) ใจคิดว่ามันทำลายจิตใจและหัวใจของนักเรียนของเรา อีกทั้งไร้ความกรุณาและปฏิบัติคือนักเรียน เหมือนไม่ใช่บุคคล

สภาพการณ์อันไม่น่าพึงประสงค์ในชั้นเรียนนั้น การศึกษาเชิงมนุษยนิยมมีส่วนช่วยทำให้สภาพการณ์ดีขึ้นได้ เพราะการศึกษาเชิงมนุษยนิยมจะช่วยให้นักเรียนใช้พลังงานของเขาในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังที่แจ็กสัน (Jackson. 1968 : 90) กล่าวไว้ใจความว่า การศึกษาเชิงมนุษยนิยมนั้น เป็นการปฏิบัติทางการศึกษา เพราะการศึกษาเชิงมนุษยนิยม เน้นถึงการเคารพตัวนักเรียนว่าเป็นบุคคลและเน้นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนองต่อความต้องการของนักเรียน รวมทั้งให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในชั้นเรียนด้วย โรเจอร์ส (Rogers. 1967 : 265-266) กล่าวสนับสนุนว่า การศึกษาไม่ใช่เป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิต แต่เป็นประสบการณ์ชีวิตในตัวของมันเอง หลักสูตรควรเห็นความสำคัญของความรู้สึกต่าง ๆ ของนักเรียนเท่า ๆ กับความรู้อิงวิชาการ ความจริงแล้วการยอมรับความรู้สึก เช่นนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เขาได้เรียนเนื้อหาได้เร็วขึ้น และช่วยส่งเสริมให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ นักเรียนน่าจะได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งเปิดเผย และโดยการมีส่วนร่วมในการค้นหาความจริง อันจะทำให้เขามีความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเขาทั้งกับโลกของผู้อื่น รวมทั้งโลกของความรู้ที่เป็นนามธรรม

เนื่องจากการเรียนการสอนในประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียน เพราะเน้นหนักองค์ประกอบทางด้านความรู้มากกว่าองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเห็นของนักการศึกษากลุ่มมนุษยนิยม เช่น ซัมเมอร์ฮิลล์ (Summerhill. 1960 : 92) ซึ่งกล่าวว่านักเรียนต้องการความรัก ความเข้าใจจากครูรวมทั้งการยอมรับและความเป็นอิสระมากกว่าคำสอนของครู

วิธีสอนแบบมนุษยนิยมนั้นมีนักการศึกษาหลายท่านให้คำจำกัดความไว้ และมีความหมาย คล้ายคลึงกัน เช่น มอสโควิทซ์ (Moscowitz. 1978 : 14) ให้คำจำกัดความว่า วิธี สอนแบบมนุษยนิยมนั้นคือ การสอนที่ให้ความสำคัญทางด้านวิชาการ เท่า ๆ กับความรู้สึกประสบการณ์ ความจำ ความหวัง แรงคลใจ ความเชื่อ ค่านิยม ความต้องการ และความเพ้อฝันของ นักเรียน ให้นักเรียนมีความยกย่องตนเอง (Self - esteem) และความตระหนักในตนเอง (Self-actualization) มีการคำนึงถึงลักษณะทางอารมณ์ดังกล่าวร่วมกับพัฒนาการทางกาย ด้วยมอสโควิทซ์ยังยอมรับในทีเดียวกันว่า ทุกสถานการณ์ของการเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึก และอารมณ์เกิดขึ้นด้วยเสมอ จึงควรนำความรู้สึกและอารมณ์นี้มาใช้ประโยชน์ในการ เรียนรู้ เพราะ ความรู้สึกและอารมณ์มีบทบาทที่ทรงอิทธิพลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นว่าสอดคล้องกับความ คิดของบราวน์ (Brown. 1975 : 108) ที่ว่า มนุษย์มีร่างกายมนุษย์มีความรู้สึกและจิตใจ การ แยกสิ่งเหล่านี้ออกจากกันก็เท่ากับปฏิเสธความเป็นมนุษย์ของเขา ถ้าวรรณสิ่งเหล่านี้ เข้าด้วยกันจะ ช่วยให้นักเรียนมีความ เข้าใจตัวเองและรู้ว่าควรทำอะไรต่อไป

จากสภาพความสำคัญของการศึกษาแบบมนุษยนิยมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จากสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าการศึกษาวิจัย เรื่องความคิด เห็น เกี่ยวกับการ เรียนการสอนแบบมนุษยนิยมของครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะคิดว่า หลังจากที่มีการศึกษานอกระบบโรงเรียนของไทยได้ดำเนินการอย่างจริงจังมาเป็น ระยะเวลาพอสมควรแต่ก็น่าที่จะศึกษาว่า

ในด้านอุดมการณ์ ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่มีสภาพความคิดความ เข้าใจและความ เชื่อ แบบมนุษยนิยมมากน้อย เพียงใด

ในด้าน เทคนิค ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่มีความรู้ความ เข้าใจในวิธีการ เรียนการสอน ตามแนวปรัชญามนุษยนิยม เพียงใด

แต่อย่างใดก็ตามมีนักการศึกษาจำนวนมากมีความ เชื่อว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์ มีผลทำให้สติปัญญาและความคิดเห็นของบุคคลแตกต่างกัน บุคคลใดได้รับการศึกษาระดับสูงย่อมมี สติปัญญาและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างจากบุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำกว่า และ

ในขณะที่เดียวกันหากบุคคลใดมีประสบการณ์มาก ก็ย่อมมีสติปัญญาและความคิด เห็นแตกต่างจากบุคคลที่มีประสบการณ์น้อยดังที่เฮียร์ศรี วิวิธศิริ กล่าวไว้ว่า การศึกษา (Education): กับ การฝึกหัดหรือการอบรม (Training) ล้มพันธ์ในด้านการพัฒนาสติปัญญาให้เจริญงอกงามขึ้น และสติปัญญา เป็นผลมาจากประสบการณ์ซึ่งมีประสบการณ์และการ เรียนรู้มากเท่าไรก็ เป็นการพัฒนาสติปัญญามากขึ้น เพียงนั้น (เฮียร์ศรี วิวิธศิริ 2527 : 102 - 107)

จากแนวความคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัย เห็นว่าระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน น่าจะเป็นตัวแปรที่มีส่วนต่อความคิด เห็น ในการจัดการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรทั้งสองมา เป็นตัวแปรต้นในการจำแนกกลุ่ม เพื่อศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงน่าที่จะช่วยให้ เราเอง เห็นสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ใน เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้ชัดเจนขึ้น และจะช่วยให้ทราบปัญหาที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงอันจะเป็นแนวทางสำหรับการ เรียนการสอนของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ทั้งหลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิด เห็นของครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม
2. เพื่อ เปรียบ เทียบความคิด เห็น เกี่ยวกับการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่างกัน

สมมติฐานในการวิจัย

ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีลักษณะในด้านตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาค้นคว้ากัน คือ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน มีความ เห็นต่อการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำกัด เฉพาะครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ใน เขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ระดับการศึกษาและ ประสิทธิภาพการสอนของ ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของครู- ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม 4 ด้าน คือ ด้านทฤษฎีความรู้ ด้านเป้าหมายของการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

เขตที่ตั้งของโรงเรียนไม่มีผลต่อแนวความคิดทางมนุษยนิยมของครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ใน กรุงเทพมหานคร

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

อุดมการณ์ หมายถึง จุดหมายปลายทางของกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซึ่งถือเป็น เป้าหมายที่นำพึงบรรลุมากกว่าเป้าหมายอื่น ๆ

เทคนิค หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่เห็นว่าเหมาะสม ในการทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ประหยัดที่สุดและก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องน้อยที่สุด

การเรียนการสอนแบบมนุษยนิยม หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนามนุษย์ในทุก ๆ ด้าน และให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึกและจิตใจของผู้เรียน โดยถือว่า วิธีทางที่เหมาะสมในการบรรลุเป้าหมายในการศึกษาดังกล่าวจะต้องเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่หมายถึง

1. ผู้ที่ทำการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะเขต กรุงเทพมหานคร

2. ประสมการณ์การสอนหมายถึง จำนวนปีที่ทำการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่

นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 หมายถึง นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ที่เรียนอยู่ปีสุดท้ายของ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ในปีการศึกษา 2530 เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ใน เขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดหรือ อุดมการณ์แบบมนุษยนิยมมากน้อย เพียงใด

2. ทำให้ทราบว่าครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ใน เขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการ เรียนการสอน แบบมนุษยนิยมมากน้อย เพียงใด

3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทาง ในการจัดการ เรียนการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนปรับปรุงการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนต่อไป

4. การศึกษาวิจัย เรื่องนี้จัด เป็นการศึกษา เบื้องต้นที่จะ เป็นแนวทางให้เกิดการศึกษาวิจัย ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาผู้ใหญ่แบบมนุษยนิยม ในระดับ เจาะลึกต่อไป